

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on: 23.10.2023

Dokumentet är daterat: 23.10.2023

The document is dated: 23.10.2023

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Tiina Karppinen

Pvm / Datum / Date: 23.10.2023

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date: 23.10.2023

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

Gasgrid Finland Oy
Keilaranta 19 D
02150 Espoo
Sähköisesti: [REDACTED]

Kaasumarkkinan sääntökäsikirjan muuttaminen

Asianosainen

Gasgrid Finland Oy

Vireilletulo

17.10.2023

Ratkaisu

Energiavirasto vahvistaa Gasgrid Finland Oy:n 24.10.2023 alkaen noudatettavaksi Energiaviraston 30.11.2022 antamalla päätöksellä (2237/050303/2022) vahvistaman järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ylläpitämän kaasumarkkinan sääntökäsikirjan muutettuna liitteessä 1 esitetyin muutoksin.

Tämä päätös on voimassa toistaiseksi.

Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Selostus asiasta

Gasgrid Finland Oy (jäljempänä myös Gasgrid) on yhdessä Floating LNG Terminal Finland Oy:n (jäljempänä myös FLTF) kanssa toimittanut 17.10.2023 päivätyn hakemuksen Energiaviraston vahvistaman Kaasumarkkinoiden sääntökäsikirjan muuttamiseksi.

Energiavirasto on 30.11.2022 päivätyllä päätöksellään (2237/050303/2022) vahvistanut Gasgrid Finland Oy:n noudatettavaksi järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ylläpitämän kaasumarkkinan sääntökäsikirjan.

Muutoshakemus koskee edellä mainittua vahvistuspäätöstä.

Gasgridin hakemus sääntökäsikirjan muuttamiseksi

Gasgrid on 17.10.2023 toimittanut Energiavirastolle hakemuksen sille järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijana vahvistetun kaasumarkkinan sääntökäsikirjan muuttamisesta.

Hakemuksessa FLTF ja Gasgrid totesivat, että Balticconnector-meriputkessa olevan vaurion johdosta Balticconnector -yhteenliitäntäpisteen kapasiteetti on 0 GWh/päivä ainakin maaliskuun loppuun saakka. Tämän vuoksi kaasun kysyntä Suomessa katetaan tulevana talvikautena pääasiassa Inkoossa sijaitsevan LNG-

terminaalin avulla. Haminan LNG-terminaali tarjoaa markkinaosapuolille vaihtoehtoisen maahantuontireitin noin 6 GWh/päivä kapasiteetillaan. Talviaikana kaasun kysyntä Suomessa vaihtelee tyypillisesti voimakkaasti muun muassa sääolosuhteista ja sähkön sekä vaihtoehtoisten poltto- ja raaka-aineiden hintatasosta.

Energiaviraston vahvistama Kaasumarkkinan sääntökäsikirja sekä Energiaviraston vahvistamat terminaalisäännöt eivät mahdollista renomiinaatioiden tekemistä Inkoo LNG:n syöttöpisteessä, minkä Gasgrid Finland järjestelmävastaavana siirtoverkonhaltijana ja Floating LNG Terminal Finland LNG-terminaalioperaattorina (jatkossa 'operaattorit') näkevät välittömänä kehitystoimenpiteinä, jotta Suomen kaasumarkkinamalli pystyy paremmin vastaamaan kaasun käyttäjien tarpeisiin talvikautena.

FLTF ja Gasgrid esittivät Energiavirastolle pyynnön käsitellä renomiinaatioiden mahdollistamista koskevat säännöt mahdollisimman nopealla aikataululla, jotta Suomen kaasumarkkinamalli pystyy vastaamaan paremmin ennakoimattomaan ja suureen markkinamuutokseen Balticconnectorin syöttö- ja ottopisteen ollessa poissa käytöstä. Säännöt esitetään olevan voimassa toistaiseksi.

Perusteluina muutoksille FLTF ja Gasgrid esittivät renomiinaatioiden käyttöönottamista mahdollisimman nopealla aikataululla seuraavista syistä:

- 1) Markkinaosapuolet pystyvät paremmin vastaamaan Suomen kaasun käyttäjien tarpeisiin, kun edeltävänä kaasupäivänä klo 15 mennessä tehtyä siirtopyyntöä (nominaatiota) on mahdollista päivittää käynnissä olevan kaasupäivän aikana.
- 2) Markkinaosapuolet pystyvät paremmin järjestämään tasehallinnan tilanteessa, jossa kaikki LNG-terminaalista tuleva kaasu siirretään Suomen loppukäyttöön ja jossa Balticconnectorin syöttö- ja ottopiste ovat poissa käytöstä.
- 3) Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija pystyy paremmin varmistamaan kaasujärjestelmän tasapainon, koska suurten tasepoikkeamien riski ja siten TSO:n taseohjaustoimenpiteiden riski pienenee, mikä on äärimmäisen tärkeää Suomen kaasujärjestelmän tasapainon ja toimitusvarmuuden ylläpitämiseksi. Myös operaattoreiden välisen toiminnallisen tasehallintatilin (operational balancing account) hallinta paranee.
- 4) Talvikautena kaasun käyttöprofiili vaihtelee kesää enemmän, jolloin renomiinaatioilla markkinaosapuolet pysyvät vastaamaan kaasupäivän D-1 klo 15 jälkeen ilmeneviin muutoksiin kaasun käyttötasossa.
- 5) Renominointimahdollisuus edesauttaa markkinaosapuolten päätöstä varata terminaalikapasiteettia, kun tasehallinnasta aiheutuvat riskit sekä mahdollisuus reagoida kaasun käyttäjien päivän sisällä muuttuneisiin kaasun käyttötarpeisiin paranee. Suomen kaasumarkkinan toiminnan kannalta on ehdotonta, että LNG-terminaalioperaattorin tarjoama kapasiteetti talvikautena varataan.

Operaattorit esittivät renomiinaatiokierroksen lisäämistä mahdollisimman pikaisella aikataululla osaksi markkinasääntödokumentteja, koska Balticconnectorin tarjoama jousto viedä kaasua maasta tai tuoda maahan on talvikautena pois käytöstä. Tämän johdosta jäljellä olevien maahantuontireittien on nykyistä paremmin pystyttävä vastaamaan talvikautena Suomen kaasun käyttöprofiilissa lyhyellä aikajänteellä ilmeneviin muutoksiin kaasumarkkinan toiminnan sekä tasehallinnan

parantamiseksi. Inkoo LNG:n syöttöpisteessä nominaatioiden täsmäytys tapahtuu manuaalisesti, minkä vuoksi operaattorit esittävät yhden renominaatiokierroksen käyttöönottoa siten, että markkinaosapuolilla on mahdollista tehdä renominaatiot kaasupäivänä D klo 15 mennessä.

Gasgrid on esittänyt kaasumarkkinan sääntökäsikirjaan seuraavia muutoksia (esitetty lisäykset ovat alla esitetty alleviivauksin ja poistettavat kohdat yliviivauksin):

Luku 4, 1. Kappale:

Shipperin on nominoitava tai renominoitava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle kaasutoimituspäivänä toimitettavat kaasumäärät Imatran valtakunnallisessa rajapisteessä, Balticconnectorin yhteenliitäntäpisteessä ja Hamina LNG:n syöttöpisteessä. ja Inkoo LNG:n syöttöpisteessä. Imatran valtakunnallisessa rajapisteessä, Balticconnectorin yhteenliitäntäpisteessä ja Hamina LNG:n syöttöpisteessä shipper voi tehdä nominaatioita ja renominaatioita.

Luku 4, 2. Kappale:

Inkoo LNG:n syöttöpisteessä terminaalin käyttäjä tekee yksipuolisia nominaatioita tai renominaatioita shipperin puolesta. Tätä varten shipperin on annettava terminaalin käyttäjälle valtuutus tehdä yksipuolisia nominaatioita tai renominaatioita tämän puolesta terminaalikäytön mukaisesti. Shipperin allekirjoittama valtuutus on toimitettava terminaalin käyttäjän toimesta Inkoo LNG-terminaalin operaattorille vähintään kaksi arkipäivää ennen kuin valtuutus on voimassa. Renominaatioiden tekeminen Inkoo LNG:n syöttöpisteessä ei ole mahdollista.

Luku 4.1, 1. Kappale

Shippereiden on lähetettävä nominaatiot järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle aikaisintaan kaasutoimituspäivänä D-400 ja viimeistään kaasutoimituspäivänä D-1 klo 13.00 UTC (talviaikaan) tai klo 12.00 UTC (kesäaikaan) mennessä. Lähetettyä nominaatiota voi korjata em. määräajan päättymiseen saakka. Vaikka shipper ei lähettäisi nominaatioita em. määräaikaan mennessä, shipperillä on mahdollisuus Inkoo LNG:n syöttöpisteeseen lukuun ottamatta tehdä renominaatioita em. määräajan jälkeen, kuten kohdassa 4.2 on esitetty. Jos nominointia tai renominointia ei tehdä Imatran valtakunnallisessa rajapisteessä, Balticconnectorin yhteenliitäntäpisteessä tai Hamina LNG:n syöttöpisteessä, shipperillä ei ole oikeutta saada kaasua siirrettyksi.

Luku 4.2, lisäys luvun loppuun

Shipperin valtuuttama Inkoo LNG:n terminaalin käyttäjä antaa shipperin puolesta yksipuoliset renominaatiot terminaalikäytön mukaisesti. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ilmoittaa kahden täyden tunnin kuluessa renominaatiokierroksen päättymisestä onko renominaatiot hyväksytyt sellaisenaan vai onko yhtä tai useampaa renominaatioista täsmäytysten myötä asetettu vastaamaan nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen haltijan shipperin vastapuolelle määrittämiä vaatimuksia.

Gasgrid yhdessä FLTF:n kanssa täsmensivät Energiaviraston pyynnöstä hakemustaan 19.10.2023.

Täsmennyksen mukaan Gasgrid haki muutosta vahvistettuihin ehtoihin olennaisen ja ennakoimattoman olosuhdemuutoksen johdosta, jotta Inkoon LNG-terminaali pystyy vastaamaan paremmin tilanteeseen, jossa Suomen kaasun kysyntä kateetaan LNG-terminaaleista syötetyllä kaasulla.

Voimassa olevien ehtojen mukaisesti markkinaosapuolet sopivat seuraavaa kaasutoimituspäivää koskevista siirtomääristä klo 15 mennessä, minkä jälkeen markkinaosapuolilla ei ole mahdollista korjata siirtopyyntöä vastaamaan muuttunutta kaasun toimitustarvetta. Tämä voi johtaa merkittäviin tasepoikkeamiin tai markkinaosapuolten heikentyneeseen kykyyn toimittaa loppukäyttäjille tarvetta vastaavia kaasumääriä. Merkittävät tasepoikkeamat johtavat muuttuneessa tilanteessa voimakkaisiin taseohjaustoimenpiteisiin järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan toimesta rajallisen kaasujärjestelmän jouston vuoksi. Renominaatio antaa markkinaosapuolille mahdollisuuden paremmin vastata kaasun käyttäjien tarpeisiin päivittämällä nominaatiota vastaamaan markkinan kysyntää sekä keinon hallita tasettaan.

Renominaatiomahdollisuuden esitetään jatkuvan Balticconnectorin käyttöönoton jälkeen, jotta markkinaosapuolet pystyvät vastaamaan nominaatiokierroksen jälkeen syntyviin muutoksiin kaasun maahantuontitarpeessa. Renominaatiomahdollisuus edistää Suomen kaasumarkkinan toimintaa likviditeettiä parantavan vaikutuksen sekä tasehallintakeinon myötä. Lividiteettiä parantava vaikutus syntyy parantuneesta markkinaosapuolten kyvystä tarjota kaasueriä pörssissä tai vastata kaasunkäyttäjien päivänsisäisiin muutoksiin käyttötasossa. Renominaatiot parantavat myös markkinaosapuolten kykyä hallita tasettaan säätämällä maahantuontimääriä Inkoo LNG:n syöttöpisteessä. Edellä kuvattujen ja käsittelypyynnössä todettujen tekijöiden johdosta Floating LNG Terminal Finland ja Gasgrid Finland esittävät renominaatiokäsittelyn jatkamista sen sijaan, että markkinan toimintaa parantavaa kehitystoimea ei enää Balticconnectorin tilanteen korjaannuttua sovellettaisi.

FLTF ja Gasgrid esittivät, että muutokset astuvat voimaan 24.10.2023 alkaen. Täydennyksessä Gasgrid perusteli nopeaa kaasumarkkinan sääntökäsikirjan muutoksen käyttöönottoa, jotta Inkoo LNG:n syöttöpisteessä on paremmat kaupalliset edellytykset sopeuttaa siirtopyynnot vastaamaan markkinaosapuolten ja kaasun loppukäyttäjien tarpeita tilanteessa, jossa suurin osa Suomen markkinan kysynnästä katetaan Inkoon LNG-terminaalista syötetyllä kaasulla. Lisäksi renominaatioiden käyttöönotto edesauttaa markkinaosapuolten kykyä hallita tasettaan, minkä tarkeys korostuu talvikautena, jolloin kaasun käyttöprofiili vaihtelee huomattavasti kesäkautta voimakkaammin. Tämä edesauttaa kaasujärjestelmän tasehallintaa, koska riski suurista tasepoikkeamista, joihin järjestelmävastaavalla ei olisi kykyä vastata markkinaperusteisten taseohjaustoimenpiteiden avulla pienenee.

Gasgrid toimitti 20.10.2023 ehdotetuista muutoksista kaasumarkkinan sääntökäsikirjaan myös ruotsinkieliset versiot.

Vahvistuspäätösluonnoksesta ja muutetuista ehdoista kuuleminen

Energiavirasto järjesti 20.10.2023 klo: 12.00 - 23.10.2023 klo: 12.15 sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 12 a §:n mukaisesti

julkisen kuulemisen, jossa vahvistuspäätöksen kohteena oleville toiminnanharjoittajille, heidän asiakkailleen ja muille sidosryhmille varataan mahdollisuus lausua näkemyksensä vahvistuspäätösten sekä niiden sisältämien menetelmien ja ehtojen sisällöstä.

Lausuntopyyntö päätösluonnoksesta julkaistaan Energiaviraston Internet-sivuilla.

Asiassa saadut lausunnot

Energiavirasto sai asiassa kolme (3) lausuntoa Huoltovarmuuskeskukselta, AS Eesti Gaas:lta ja Gasum Oy:ltä. Lausunnoissa esitettiin seuraavaa.

Huoltovarmuuskeskus lausunto

Balticconnector-putken ollessa poissa käytöstä huhtikuun 2024 alkuun asti, Inkoon LNG-termiinalin rooli kaasunsaannin turvaajana Suomen markkinoille on Huoltovarmuuskeskuksen mukaan erittäin tärkeä. Huoltovarmuuskeskuksen lausunnon mukaan Energiaviraston vahvistama kaasumarkkinan sääntökäsikirja sekä Energiaviraston vahvistamat termiinalisäännöt eivät mahdollista renominaatioiden tekemistä Inkoo LNG:n syöttöpisteessä, minkä järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija Gasgrid ja Inkoon LNG -operaattori näkevät välittömänä kehitystarpeena, jotta Suomen kaasumarkkinamalli pystyy paremmin vastaamaan kaasun käyttäjien tarpeisiin talvikautena 2023/2024.

Gasgrid ja FLTF ovat esittäneet renominaatiokierroksen lisäämistä ehtoihin, koska Balticconnectorin tarjoama jousto viedä kaasua maasta tai tuoda maahan on talvikautena pois käytöstä. Gasgrid ja FLTF esittivät, että muutokset astuisivat voimaan tiistaista 24.10.2023 alkaen.

Huoltovarmuuskeskus kannattaa Gasgrid Finland Oy:n ja FLTF Oy:n ehdotuksen hyväksymistä ja nopeaa käyttöönottoa.

AS Eesti Gaas:n lausunto

AS Eesti Gaas suhtautuu myönteisesti Floating LNG Terminal Finland Oy:n ehtoihin ja Suomen kaasumarkkinoiden käsikirjaan ehdotettuihin muutoksiin, jotka liittyvät renominaatioihin. Eesti Gaas näkee, että tällaiset muutokset lisäävät joustavuutta, joka on olennaista Suomen kaasumarkkinoilla nykyään ja kannustaa kantaverkko-yhtiötä ja termiinalioperaattoria jatkamaan vastaavien ratkaisujen etsimistä.

Gasum Oy:n lausunto

Gasum Oy kiittää mahdollisuudesta lausua Energiaviraston vahvistuspäätöksestä muuttaa kaasumarkkinan sääntökäsikirjaa ja Inkoossa sijaitsevan LNG-termiinalilaivan käyttöehtoja. Gasum pitää renominaatioita ensiarvoisen tärkeänä kaasumarkkinan toimivuudelle muuttuneessa tilanteessa. Gasumilla ei ole asiaan lausuttavaa.

Gasgridin vastine saatuihin lausuntoihin

Energiavirasto varasi Gasgrid Finlandille ja Floating LNG Terminal Finlandille mahdollisuuden antaa vastine vastaanotettuihin lausuntoihin, jotka koskevat

Kaasumarkkinan Sääntökäsikirjaa sekä LNG-Terminaalin käyttöehtoja. Gasgrid Finland Oy ja Floating LNG Terminal Finland Oy kiittävät mahdollisuudesta antaa vastine lausuntoihin.

Gasgrid Finland Oy ja Floating LNG Terminal Finland Oy toteavat vastaanotettujen lausuntojen puoltavan yhtiöiden esittämiä muutoksia Kaasumarkkinan sääntökäsikirjaan sekä LNG-Terminaalin käyttöehtoihin. Lausunto on yhtiöiden lausunnon mukaan lopullinen.

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Maakaasumarkkinalaki (587/2017)

Maakaasumarkkinalain 2 §:n mukaan:

Tätä lakia sovelletaan maakaasun ja nesteytetyn maakaasun maahantuontiin, vientiin, siirtoon, jakeluun, toimitukseen ja varastointiin (maakaasumarkkinat)

--

Maakaasumarkkinalain 3 §:n mukaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

--

6) maakaasun siirrolla maakaasun siirtämistä asiakkaille toimitettavaksi putkistoissa, jotka sisältävät pääasiassa korkeapaineputkia lukuun ottamatta pääasiassa maakaasun paikalliseen jakeluun käytettäviä korkeapaineputkistojen osia, ei kuitenkaan maakaasun toimitusta;

7) maakaasun jakelulla maakaasun siirtämistä paikallisten tai alueellisten putkistojen kautta asiakkaille toimitettavaksi, ei kuitenkaan maakaasun toimitusta;

13) maakaasun toimituksella maakaasun ja nesteytetyn maakaasun myyntiä ja jälleenmyyntiä asiakkaille;

--

Maakaasumarkkinalain 29 §:n mukaan:

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vastaa maakaasujärjestelmän teknisestä toimivuudesta ja käyttövarmuudesta sekä huolehtii maakaasujärjestelmän tasevastuuseen kuuluvista tehtävistä, maakaasujärjestelmän taseselvityksestä ja maakaasukaupan kauppapaikan ylläpitämiseen ja keskitettyyn tiedonvaihtoon liittyvistä tehtävistä (järjestelmävastuu) ja on velvollinen huolehtimaan niistä tarkoituksenmukaisella ja maakaasujärjestelmässä toimivien maakaasumarkkinoiden osapuolten kannalta tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla. Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tulee ylläpitää ja kehittää järjestelmävastuun piiriin kuuluvia toimintoja ja palveluitaan sekä ylläpitää, käyttää ja kehittää maakaasuverkkoaan ja muita järjestelmävastuun hoitamiseen tarvittavia laitteistojaan sekä yhteyksiä toisiin verkkoihin siten, että ne toimivat tehokkaasti ja että edellytykset tehokkaasti

toimiville kansallisille ja alueellisille maakaasumarkkinoille sekä Euroopan unionin maakaasun sisämarkkinoille voidaan turvata.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi asettaa järjestelmävastuun toteuttamiseksi tarpeellisia ehtoja maakaasujärjestelmän käyttämiselle. Ehtoja voidaan soveltaa yksittäistapauksessa sen jälkeen, kun Energiavirasto on ne vahvistanut sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:n mukaisesti. Vahvistettuja ehtoja voidaan soveltaa muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

--

Maakaasumarkkinalain 31 §:n mukaan:

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vastaa maakaasutaseen ylläpitämisestä vastuualueellaan (maakaasujärjestelmän tasevastuu). Maakaasujärjestelmän tasevastuuseen sisältyvät kaikki sen hoitamisen edellyttämät toimenpiteet ja resurssit, jotka on toteutettava tai joiden käytettävyys on varmistettava kunkin taseselvitysjakson ajaksi.

--

Maakaasumarkkinalain 32 §:n mukaan:

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vastaa maakaasujärjestelmän maakaasutaseen sekä maakaasujärjestelmässä toimivien maakaasukaupan osapuolien maakaasutaseiden selvittämisestä kunkin taseselvitysjakson osalta (maakaasujärjestelmän taseselvitys). Taseselvitysjaksona on kaasutoimituspäivä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää, että uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun syöttöön maakaasuverkkoon sovelletaan kaasutoimituspäivää pidempää taseselvitysjaksoa.

Taseselvityksen tulee perustua maakaasun mittaukseen etäluennalla sekä toimituksia koskeviin ilmoituksiin. Tarkemmat säännökset taseselvityksessä käytettävistä menetelmistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

--

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013, jäljempänä valvontalaki)

Valvontalain 10 §:n mukaan:

Energiaviraston tulee päätöksellään (vahvistuspäätös) vahvistaa verkonhaltijan, järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan sekä nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen haltijan noudatettaviksi seuraavat palvelujen ehdot ja palvelujen hinnoittelua koskevat menetelmät ennen niiden käyttöönottamista:

--

3) verkonhaltijan siirtopalvelun ehdot;

--

5) ylikuormituksen hallintaa ja siirtokapasiteetin jakamista kantaverkossa ja siirtoverkossa koskevat ehdot sekä menetelmät ylikuormituksesta perittävien maksujen määrittämiseksi ja menetelmät ylikuormituksen hallinnasta saatujen tulojen käyttämiseksi;

6) järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan järjestelmävastuun piiriin kuuluvien palvelujen ehdot sekä menetelmät palveluista perittävien maksujen määrittämiseksi;

--

Vahvistuspäätös, jossa määrätään 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista menetelmistä, on voimassa kahden toisiaan seuraavan neljän vuoden pituisen valvontajakson ajan. Jos verkonhaltija on aloittanut toimintansa muihin verkonhaltijoihin sovellettavan valvontajakson ollessa kesken, on 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu vahvistuspäätös kuitenkin voimassa kyseisen valvontajakson loppuun. Vahvistuspäätös, jossa määrätään 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista ehdoista, edellytyksistä ja tariffeista, on voimassa Energiaviraston määräämän enintään kahden vuoden pituisen ajan. Muut 1 momentissa tarkoitettut päätökset ovat voimassa toistaiseksi tai, jos erityistä syytä on, päätöksessä määrätyn määräajan.

Valvontalain 12 §:n mukaan:

--

Maakaasuverkonhaltijaan, järjestelmävastaavaan siirtoverkonhaltijaan ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijaan kohdistuvan vahvistuspäätöksen tulee perustua niihin perusteisiin, joista säädetään:

- 1) maakaasumarkkina- ja sen nojalla annetuissa säännöksissä;
- 2) maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetussa laissa;
- 3) maakaasuverkkoasetuksessa sekä sen nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä;
- 4) maakaasumarkkinadirektiivin nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä;

--

Valvontalain 12 a §:n mukaan:

--

Energiaviraston on ennen 10 §:ssä tarkoitettujen vahvistuspäätösten antamista järjestettävä julkinen kuuleminen, jossa vahvistuspäätöksen kohteena oleville toiminnanharjoittajille, heidän asiakkailleen ja muille sidosryhmille varataan mahdollisuus lausua näkemyksensä vahvistuspäätösten sekä niiden sisältämien

menetelmien ja ehtojen sisällöstä. Jos vahvistuspäätöksen antamista edeltävästä julkisesta kuulemisesta on säädetty 2 §:ssä tarkoitetussa Euroopan unionin lainsäädännössä, sovelletaan julkisen kuulemisen järjestämiseen unionin lainsäädännössä säädettyä menettelyä.

Valvontalain 13 §:n mukaan:

Energiamarkkinavirasto voi muuttaa vahvistuspäätöstä antamallaan uudella päätöksellä, jonka käsittely on tullut vireille vahvistuspäätöksen kohteen hakemuksesta tai Energiamarkkinaviraston omasta aloitteesta.

Valtioneuvoston asetus maakaasun toimituksen selvityksestä ja mittauksesta (1008/2019, jäljempänä *mittausasetus*)

Mittausasetuksen 3 §:n mukaan:

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tehtävänä on ylläpitää sääntökäsikirjaa, joka koskee tasevastuuta, maakaasun toimitusten selvitystä ja maakaasun toimitusten mittausta maakaasujärjestelmässä (sääntökäsikirja). Sääntökäsikirja tulee olla suomen- ja ruotsinkielellä.

Mittausasetuksen 16 §:n mukaan:

Siirtokapasiteettia varaavan tukkumarkkinaosapuolen on ilmoitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle vastapuolittain eriteltyt maakaasumäärät, jotka tukkumarkkinaosapuolen on tarkoitus kunakin kaasutoimituspäivän tuntina syöttää kussakin syöttöpisteessä maakaasujärjestelmään ja ottaa kussakin yhteenliitännäpisteessä maakaasujärjestelmästä (nominaatioilmoitus).

Työ- ja elinkeinoministeriön ehdotus valtioneuvoston asetukseksi maakaasun toimitusten selvityksestä ja mittauksesta (10.10.2019, jäljempänä *mittausasetuksen muistio*)

Mittausasetuksen muistion yksityiskohtaisten perustelujen mukaan:

Sääntökäsikirja säädettäisiin osaksi Suomen oikeusjärjestystä ehdotetulla asetuksella. Käsikirjan menettelyt sitoisivat siten verkonhaltijoita, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen haltijoita ja maakaasumarkkinoiden osapuolia yleisesti edellyttäen, että unionin lainsäädännössä tai kansallisessa lainsäädännössä ei olisi annettu sääntökäsikirjasta poikkeavia säännöksiä. Maakaasumarkkinalain 88 §:n mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa maakaasumarkkinalain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista. Energiavirasto valvoisi sääntökäsikirjan menettelyjen noudattamista osana maakaasumarkkinalakiin perustuvaa normistoa. Sääntökäsikirjaan sisältyvät menettelytavat velvoittaisivat siten paitsi järjestelmävastaavaa siirtoverkonhaltijaa myös jakeluverkonhaltijoita ja maakaasujärjestelmässä toimivia markkinaosapuolia. Sääntökäsikirja olisi osa maakaasumarkkinalain 29 §:n 2 momentissa tarkoitettuja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan järjestelmävastuun toteuttamista koskevia ehtoja, joita tällä on oikeus asettaa maakaasujärjestelmä käyttämiselle. Tällaisia ehtoja koskevan sääntelyn mukaisesti sääntökäsikirjaa voitaisiin soveltaa vasta sen jälkeen, kun Energiavirasto on sen vahvistanut. Käsikirjan vahvistamiseen sovellettaisiin sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 10 §:ssä säädettyä menettelyä.

Maakaasualan yrityksille tulisi varata asianmukainen aika sopeuttaa toimintansa sääntökäsikirjan muutoksiin. Sääntökäsikirjan muutokset tulisi laatia laajasti eri sidosryhmiä kuullen sekä huolehtien siitä, että osapuolille varataan riittävästi valmistautumisaikaa lausuntojen antamiseen.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 715/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta (jäljempänä maakaasuverkkoasetus)

Maakaasuverkkoasetuksen 1 artiklan mukaan:

Tällä asetuksella

--

b) annetaan syrjimättömät säännöt nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten ja varastojen käyttöoikeuden edellytyksistä ottaen huomioon kansallisten ja alueellisten markkinoiden erityispiirteet;

--

Maakaasuverkkoasetuksen 2 artiklan mukaan:

1) "siirrolla" maakaasun siirtämistä putkistoissa, jotka sisältävät pääasiassa korkeapaineputkia, mutta ei tuotantovaiheen aikaisia putkistoja eikä pääasiassa maakaasun paikalliseen jakeluun käytettäviä korkeapaineputkistojen osia, asiakkaille toimitettavaksi, mutta ei maakaasun toimitusta;

--

6) "jälkimakkinoilla" markkinoita, joilla kapasiteettikauppaa käydään muulla tavalla kuin ensimarkkinoilla;

--

Maakaasuverkkoasetuksen 14 artiklan mukaan:

1. Siirtoverkonhaltijoiden on

a) varmistettava, että ne tarjoavat palveluja syrjimättömästi kaikille verkonkäyttäjille;

b) tarjottava sekä kiinteitä että keskeytyviä kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn liittyviä palveluja. Keskeytyvän kapasiteetin hinnassa otetaan huomioon keskeytyksen todennäköisyys;

c) tarjottava verkonkäyttäjille sekä pitkä- että lyhytaikaisia palveluja.

Ensimmäisen alakohdan a alakohdan osalta siirtoverkonhaltijan on tarjotessaan samaa palvelua eri käyttäjille noudatettava yhtäläisiä sopimusehtoja ja -edellytyksiä joko käyttämällä yhdenmukaisia siirtosopimuksia tai yhteistä verkkosääntöä, jotka toimivaltainen viranomainen on hyväksynyt direktiivin 2009/73/EY 41 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

Maakaasuverkkoasetuksen 16 artiklan mukaan:

1. Jäljempänä 18 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen siirtoverkon kaikkien kyseen tulevien kohtien maksimikapasiteetti on saatettava markkinaosapuolten käytettäväksi ottaen huomioon järjestelmän toimivuus ja verkon tehokas toiminta.

2. Siirtoverkonhaltijan on pantava täytäntöön ja julkistettava syrjimättömät ja avoimet kapasiteetinjakomekanismit, joiden on

a) annettava asianmukaisia taloudellisia signaaleja teknisen kapasiteetin tehokasta ja maksimaalista käyttöä varten ja helpotettava investointeja uuteen infrastruktuuriin ja rajat ylittävää maakaasun kauppaa;

b) oltava yhteensopivia markkinamekanismien kanssa, spot-markkinat ja kaupan käynnin keskusket mukaan luettuina, oltava samalla joustavia, ja niitä on voitava mukauttaa muuttuviin markkinaolosuhteisiin; ja

c) oltava yhteensopivia verkkoihin pääsyä koskevien jäsenvaltioiden järjestelmien kanssa.

3. Siirtoverkonhaltijan on pantava täytäntöön ja julkistettava ylikuormituksen hallitsemiseksi syrjimättömät ja avoimet menettelyt, jotka helpottavat rajat ylittävää maakaasun kauppaa ketään syrjimättä ja jotka perustuvat seuraaviin periaatteisiin:

a) jos kyseessä on sopimusperusteinen ylikuormitus, siirtoverkonhaltijan on tarjottava käyttämätöntä kapasiteettia ensimarkkinoilla vähintään seuraavan vuorokauden kapasiteettina ja keskeytyvänä kapasiteettina; ja

b) verkonkäyttäjillä, jotka haluavat jälleenmyydä tai vuokrata edelleen käyttämättömän sovitun kapasiteettinsa jälkimarkkinoilla, on oltava siihen oikeus.

Maakaasuverkkoasetuksen 22 artiklan mukaan:

Kunkin siirtoverkonhaltijan, varastointilaitteiston haltijan ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan on toteutettava kohtuulliset toimenpiteet kapasiteettioikeuksilla käytävän vapaan kaupan mahdollistamiseksi ja sen helpottamiseksi avoimella ja syrjimättömällä tavalla. Jokaisen haltijan on kehitettävä yhdenmukaiset siirtoa, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksia tai varastointia koskevat sopimukset ja menettelyt ensimarkkinoilla helpottaakseen kapasiteetilla käytävää jälkimarkkinakauppaa sekä tunnustettava ensisijaisten kapasiteettioikeuksien siirto, josta verkonkäyttäjät ovat ilmoittaneet.

Yhdenmukaisista siirtoa, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksia tai varastointia koskevista sopimuksista ja menettelyistä on annettava ilmoitus sääntelyviranomaisille.

Perustelut

Vahvistuspäätöksen aineellisoikeudellinen perusta

Vahvistuspäätöksen aineellisoikeudellisesta perustasta säädetään valvontalain 12 §:ssä.

Valvontalain 12 §:n 2 momentin mukaan järjestelmävastaavaan siirtoverkonhaltijaan kohdistuvan vahvistuspäätöksen tulee perustua niihin perusteisiin, joista säädetään maakaasumarkkina- ja maakaasuverkkoasetuksissa sekä sen nojalla annetuissa säännöksissä; maakaasumarkkinadirektiivin nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevista komission asetuksissa ja päätöksissä, siltä osin kuin niitä sovelletaan Suomessa sekä maakaasumarkkinadirektiivin nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevista komission asetuksissa ja päätöksissä, siirtoverkonhaltijaan kohdistuvassa lainvoimaisessa päätöksessä, joka on annettu yhteistyövirastoasetuksen 6 artiklan 10 kohdan nojalla.

Vahvistuspäätösluonnoksesta kuuleminen

Lain sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (499/2023) 12 a §:n mukaan Energiaviraston on ennen 10 §:ssä tarkoitettujen vahvistuspäätösten antamista järjestettävä julkinen kuuleminen, jossa vahvistuspäätöksen kohteena oleville toiminnanharjoittajille, heidän asiakkailleen ja muille sidosryhmille varataan mahdollisuus lausua näkemyksensä vahvistuspäätösten sekä niiden sisältämien menetelmien ja ehtojen sisällöstä. Jos vahvistuspäätöksen antamista edeltävästä julkisesta kuulemisesta on säädetty 2 §:ssä tarkoitetussa Euroopan unionin lainsäädännössä, sovelletaan julkisen kuulemisen järjestämiseen unionin lainsäädännössä säädettyä menettelyä.

Energiavirasto toteaa, että maakaasuverkkoasetuksessa ei ole säädetty kuulemisesta järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle vahvistettujen ehtojen osalta. Kuulemiseen ehtojen vahvistamisen osalta sovelletaan näin ollen kansallista hallintolakia ja lakia sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta.

Hallintolain (434/2006) 34 §:n mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Asian saa ratkaista asianosaista kuulematta, jos:

- 1) vaatimus jätetään tutkimatta tai hylätään heti perusteettomana;
- 2) asia koskee palvelussuhteeseen tai vapaaehtoiseen koulutukseen ottamista;
- 3) asia koskee hakijan ominaisuuksien arviointiin perustuvan edun myöntämistä;
- 4) kuuleminen saattaa vaarantaa päätöksen tarkoituksen toteutumisen tai kuulemisesta aiheutuva asian käsittelyn viivästyminen aiheuttaa huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle, yleiselle turvallisuudelle taikka ympäristölle; tai
- 5) hyväksytään vaatimus, joka ei koske toista asianosaista tai kuuleminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta.

Hallintolain 34 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan asian voi ratkaista kuulematta, jos kuuleminen saattaa vaarantaa päätöksen tarkoituksen toteutumisen.

Energiavirasto toteaa, että Gasgrid on esittänyt, että muutetut ehdot tulisivat voimaan nopeasti 24.10.2023. Esitetyt muutokset ovat olennaisia, jotta kapasiteetinjakomekanismia Inkoo LNG:n syöttöpisteessä voidaan mukauttaa muuttuviin markkinaolosuhteisiin Balticconnector -yhteenliitännätpisteeseen kapasiteetin ollessa putki-aurion takia 0 GWh/päivä ainakin maaliskuun 2024 loppuun saakka.

Energiavirasto korostaa myös, että asia on tullut vireille ja ratkaistaan asianosaisen hakemuksesta. Kuuleminen asianosaisen kannalta on näin ollen hallintolain 34 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan ilmeisen tarpeetonta. Lisäksi muutosten tavoitteena on parantaa markkinaosapuolten mahdollisuuksia paremmin vastata kaasun käyttäjien tarpeisiin päivittämällä nominaatiota vastaamaan markkinan kysyntää sekä keinon hallita tasettaan.

Esitetyt muutokset parantavat Energiaviraston näkemyksen mukaan markkinaehtoisia edellytyksiä tasapainottaa maakaasun kysyntää ja tarjontaa ja pienentää tasepoikkeamien riskiä Suomen maakaasujärjestelmässä sekä pienentää riskiä sille, että järjestelmävastaavan maakaasun siirtoverkonhaltijan täytyy ryhtyä voimakaisiin taseohjaustoimenpiteisiin.

Valvontalain 12 a §, erityislakina suhteessa hallintolakiin, kuitenkin edellyttää vahvistuspäätöksen kohteena oleville toiminnanharjoittajille, heidän asiakkailleen ja muille sidosryhmille mahdollisuuden varaamista lausua näkemyksensä vahvistuspäätösten sekä niiden sisältämien menetelmien ja ehtojen sisällöstä.

Edellä esitetty huomioiden Energiaviraston näkemyksen mukaan asiassa järjestetty kuulemista 20.-23.10.2023 on pidettävä riittävänä nyt kyseessä olevassa tilanteessa valvontalain 12 a §:n edellytysten täyttymiseksi.

Gasgridin ehdottamien muutosten arviointi

Gasgrid esittänyt kaasumarkkinan sääntökäsikirjan muuttamista siten, että Inkoo LNG:n syöttöpisteessä markkinaosapuolilla olisi renominaatiomahdollisuus. Gasgridin ehdotus Energiavirastolle on tehty yhdessä FLTF:n ehdotuksen kanssa, jossa on esitetty vahvistettavaksi muutoksia Inkoossa sijaitsevan kelluvan LNG-terminaali-laivan käyttöehtoihin. Molempien muutosten tarkoituksena mahdollistaa renominaatio Inkoo LNG:n syöttöpisteessä.

Gasgrid on esittänyt, että kaasumarkkinan sääntökäsikirjaan vahvistetaan seuraavia muutoksia (esitetyt lisäykset ovat alla esitetty alleviivauksin ja poistettavat kohdat yliviivauksin):

Luku 4, 1. Kappale:

Shipperin on nominoitava tai renominoitava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle kaasutoimituspäivänä toimitettavat kaasumäärät Imatran valtakunnallisessa rajapisteessä, Balticconnectorin yhteenliitännätpisteessä ja Hamina LNG:n syöttöpisteessä. ja Inkoo LNG:n syöttöpisteessä. Imatran valtakunnallisessa rajapisteessä, Balticconnectorin yhteenliitännätpisteessä ja Hamina LNG:n syöttöpisteessä shipper voi tehdä nominaatioita ja renominaatioita.

Luku 4, 2. Kappale:

Inkoo LNG:n syöttöpisteessä terminaalin käyttäjä tekee yksipuolisia nominaatioita tai renominaatioita shipperin puolesta. Tätä varten shipperin on annettava terminaalin käyttäjälle valtuutus tehdä yksipuolisia nominaatioita tai renominaatioita tämän puolesta terminaalissäntöjen mukaisesti. Shipperin allekirjoittama valtuutus on toimitettava terminaalin käyttäjän toimesta Inkoo LNG-terminaalin operaattorille vähintään kaksi arkipäivää ennen kuin valtuutus on voimassa. ~~Renominaatioiden tekeminen Inkoo LNG:n syöttöpisteessä ei ole mahdollista.~~

Luku 4.1, 1. Kappale

Shippereiden on lähetettävä nominaatiot järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle aikaisintaan kaasutoimituspäivänä D-400 ja viimeistään kaasutoimituspäivänä D-1 klo 13.00 UTC (talviaikaan) tai klo 12.00 UTC (kesäaikaan) mennessä. Lähetettyä nominaatiota voi korjata em. määräajan päättymiseen saakka. Vaikka shipper ei lähettäisi nominaatioita em. määräaikaan mennessä, shipperillä on mahdollisuus ~~Inkoo LNG:n syöttöpistettä lukuun ottamatta~~ tehdä renominaatioita em. määräajan jälkeen, kuten kohdassa 4.2 on esitetty. Jos nominointia tai renominointia ei tehdä ~~Imatran valtakunnallisessa rajapisteessä, Balticconnectorin yhteenliitäntäpisteessä tai Hamina LNG:n syöttöpisteessä~~, shipperillä ei ole oikeutta saada kaasua siirretyksi.

Luku 4.2, lisäys luvun loppuun

Shipperin valtuuttama Inkoo LNG:n terminaalin käyttäjä antaa shipperin puolesta yksipuoleiset renominaatiot terminaalissäntöjen mukaisesti. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ilmoittaa kahden täyden tunnin kuluessa renominaatiokierroksen päättymisestä onko renominaatiot hyväksytyt sellaisenaan vai onko yhtä tai useampaa renominaatioista täsmäytysten myötä asetettu vastaamaan nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen haltijan shipperin vastapuolelle määrittämiä vaatimuksia.

Mittausasetukseen sisältyvien sääntökäsikirjaa koskevien viittausten perusteella sääntökäsikirja säädetään osaksi Suomen oikeusjärjestystä. Käsikirjan menettelyt sitovat siten verkonhaltijoita, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen haltijoita ja maakaasumarkkinoiden osapuolia yleisesti edellyttäen, että Euroopan unionin lainsäädännössä tai kansallisessa lainsäädännössä ei ole annettu sääntökäsikirjasta poikkeavia säännöksiä. Energiavirasto valvoo sääntökäsikirjan menettelyjen noudattamista osana maakaasumarkkinalakiin perustuvaa normistoa maakaasumarkkinalain 88 §:n nojalla.

Tasevastuuta, maakaasun toimitusten selvitystä ja maakaasun toimitusten mitausta maakaasujärjestelmässä säännellään maakaasumarkkinalaissa, mittausasetuksessa, tasehallinnan verkkosäännössä (Komission asetus (EU) N:o 312/2014, annettu 26 päivänä maaliskuuta 2014, kaasunsiirtoverkkojen tasehallintaa koskevan verkkosäännön vahvistamisesta), sekä maakaasuverkkoasetuksessa (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 715/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta). Mittausasetuksen 13, 21 ja 27 §:ien mukaan sääntökäsikirjalla täsmennetään näitä menettelyjä.

Sääntökäsikirjan osa I (tukumarkkinaan liittyvät ehdot) sisältää keskeiset ilmoitusvelvollisuudet ja periaatteet koskien toimitussuhteiden alkamista ja päättymistä, nominointia ja kaupankäynti-ilmoituksia, määränjakoa sekä taseselvitystietojen raportointia. Osa II (vähittäismarkkinaan liittyvät ehdot) sisältää keskeiset ilmoitusvelvollisuudet ja periaatteet koskien ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen kulu- tusennusteita, mittautustietojen ilmoittamista, taseselvitystietojen ilmoittamista sekä toimituksen alkamiseen ja päättymiseen liittyviä ilmoituksia.

Gasgridin ehdotus sääntökäsikirjan muutoksiksi pohjautuu vuoden 2023 alusta alkaen sovellettuun sääntökäsikirjaan, jonka Energiavirasto vahvisti 30.11.2022 Gasgridin ehdotuksesta. Gasgrid on ehdottanut tietyiltä osin muutoksia ja täsmennyksiä tällä hetkellä voimassa olevaan sääntökäsikirjaan. Siltä osin kuin kaasumarkkinan sääntökäsikirjaan ei ole ehdotettu muutoksia, Energiavirasto viittaa aiemmassa vahvistuspäätöksessään 30.11.2022 (dnro 2237/050303/2022) antamiin perusteluihinsa.

Gasgrid on esittänyt kaasumarkkinan sääntökäsikirjan muuttamista olennaisen ja ennakoimattoman olosuhdemuutoksen johdosta, jotta Inkoon LNG-terminaali pystyy vastaamaan paremmin tilanteeseen, jossa Suomen kaasun kysyntä katetaan LNG-terminaaleista syötetyllä kaasulla. Balticconnector-meriputkessa olevan vaurion johdosta Balticconnector -yhteenliitäntäpisteen kapasiteetti on 0 GWh/päivä ainakin maaliskuun loppuun saakka. Kaasun kysyntä Suomessa katetaan tulevana talvikautena pääasiassa Inkoossa sijaitsevan LNG-terminaalin avulla. Haminan LNG-terminaali tarjoaa markkinaosapuolille vaihtoehtoisen maahantuontireitin noin 6 GWh/päivä kapasiteetillaan. Talviaikana kaasun kysyntä Suomessa vaihtelee tyyppillisesti voimakkaasti muun muassa sääolosuhteista ja sähkön sekä vaihtoehtoisten poltto- ja raaka-aineiden hintatasosta. Gasgridin mukaan voimassa oleva kaasumarkkinoiden sääntökäsikirja ei mahdollista renomiinaatioiden tekemistä Inkoon LNG -syöttöpisteessä, minkä Gasgrid järjestelmävastaavana siirtoverkonhaltijana näkee välittömänä kehitystoimenpiteenä, jotta Suomen kaasumarkkinamalli pystyy paremmin vastaamaan kaasun käyttäjien tarpeisiin talvikautena.

Gasgridin mukaan renomiinaatiokäsittely parantaisi markkinan toimintaa. Renomiinaatiomahdollisuus edistää Gasgridin mukaan Suomen kaasumarkkinan toimintaa likviditeettiä parantavan vaikutuksen sekä tasehallintakeinon myötä. Likviditeettiä parantava vaikutus syntyy parantuneesta markkinaosapuolten kyvystä tarjota kaasu- eria pörssissä tai vastata kaasunkäyttäjien päivänsisäisiin muutoksiin käyttöta- sossa. Renomiinaatiot parantavat myös markkinaosapuolten kykyä hallita tasettaan säätämällä maahantuontimääriä Inkoon LNG:n syöttöpisteessä.

Energiavirasto toteaa, että ehdotetut muutokset voimassa olevaan kaasumarkki- noiden sääntökäsikirjaan parantavat markkinaosapuolten mahdollisuuksia hallita tasettaan nominaatiokierroksen jälkeen ja vastata muutoksiin kaasun maahantuon- titarpeessa. Energiavirasto toteaa myös, että ehdotettu muutos pienentää riskiä sille, että järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija joutuu voimakkaisiin taseohjaus- toimenpiteisiin. Energiavirasto katsoo, että muutos siten parantaa markkinoiden toimintaa. Energiaviraston näkemyksen mukaan muutokset eivät heikennä mark- kinaosapuolten asemaa, joten siltäkin osin ehdotettu muutos on perusteltu.

Energiavirasto arvioi, että ehdotetut muutokset täyttävät maakaasumarkkinain ja maakaasuverkkoasetuksen syrjimättömyyden, avoimuuden ja kohtuullisuuden

vaatimukset. Muutetut ehdot täyttävät niille valvontalain 12 §:n 2 momentissa asetetut vaatimukset.

Gasgrid on esittänyt, että esitetty muutos kaasumarkkinan sääntökäsikirjaan olisi voimassa 24.10.2023 alkaen toistaiseksi. Energiavirasto toteaa, että mittausasetuksen taustamuistiossa todetaan, että sääntökäsikirjan muutokset tulisi laatia laajasti eri sidosryhmiä kuullen sekä huolehtien siitä, että osapuolille varataan riittävästi valmistautumisaikaa lausuntojen antamiseen. Energiavirasto katsoo, että Gasgrid on esittänyt muutosten voimaantumista hyvin lyhyellä aikataululla. Energiavirasto katsoo, että nopeasti muuttuneessa tilanteessa renominaatioiden mahdollistaminen Inkoo LNG:n syöttöpisteessä on tärkeää, jotta markkinaosapuolten kyky hallita tasettaan paranisi. Edelleen tämä korostuu talvikautena, jolloin kaasun käyttöprofiili vaihtelee huomattavasti kesäkautta voimakkaammin. Energiavirasto pitää tästä syystä perusteltuna kaasumarkkinan sääntökäsikirjan muuttamista nopealla aikataululla.

Ruotsinkielinen sääntökäsikirja

Gasgrid on toimittanut 20.10.2023 vahvistettavaksi myös ehdotukset muutoksiksi ruotsinkieliseen sääntökäsikirjaan.

Energiavirasto toteaa, että ruotsinkieliseen sääntökäsikirjaan ehdotetut muutokset vastaavat suomenkieliseen sääntökäsikirjaan esitettyjä muutoksia.

Johtopäätös

Energiavirasto on arvioinut Gasgridin esittämiä muutosehdotuksia voimassa olevaan kaasumarkkinoiden sääntökäsikirjaan ja toteaa, että ne vastaavat maakaasumarkkinalain ja maakaasuverkkoasetuksen syrjimättömyyden, avoimuuden ja kohtuullisuuden kriteereitä.

Energiavirasto katsoo, että ehdotetut muutokset ovat lainmukaisia, perusteltuja ja hyväksyttäviä. Kokonaisuutena esitetyt muutokset parantavat Energiaviraston näkemyksen mukaan markkinaehtoisia edellytyksiä maakaasun kysynnän ja tarjonnan tasapainon hallintaan Suomen kaasujärjestelmässä ja pienentävät riskiä järjestelmävastaavan maakaasun siirtoverkonhaltijan voimakkaisiin taseohjaustoimenpiteisiin.

Myös päätösluonnoksesta järjestetyssä kuulemisessa sidosryhmiltä saadut kommentit puoltavat ehdotettujen muutosten käyttöönottoa.

Ehdotetut muutokset terminaalin käyttöä koskeviin ehtoihin ovat voimassa muutokset 24.10.2023 alkaen. Vahvistuspäätös olisi voimassa toistaiseksi.

Sovelletut säännökset

Maakaasumarkkinalaki (587/2017) 2 §, 3 §, 29 §, 31 § ja 32 §

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013) 6 §, 10 §, 12 §, 12 a §, 13 § ja 36 §

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus N:o 715/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen N:o 1775/2005 kumoamisesta, artiklat 1, 2, 14, 16 ja 22

Hallintolaki (434/2006) 34 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhakua koskeva ohjeistus annetaan päätöksen liitteenä. Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Lisätiedot

Lisätietoja asiassa antaa johtava asiantuntija Tiina Karppinen (puh. 029 5050 035) ja johtava asiantuntija Jarno Lamponen (puh. 029 5050 072).

Liitteet	Valitusosoitus Muutokset Kaasumarkkinan sääntökäsikirjaan
Jakelu	Gasgrid Finland Oy
Tiedoksi	Ei tiedoksi

VALITUSOSOITUS

Valitusoikeus hallintopäätöksestä

Energiaviraston antamaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Valituskelpoisella hallintopäätöksellä tarkoitetaan päätöstä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on markkinaoikeus.

Valituksen tekeminen ja valitusaika

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Jos tiedoksianto on toimitettu tavallisena tiedoksiantona postitse kirjeellä vastaanottajalle, katsotaan hänen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Mikäli päätös annetaan hakijalle tiedoksi sähköisenä viestinä, päätös katsotaan annetuksi tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on postitettu saantitodistusta vastaan, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksiantopäivää ei oteta lukuun.

Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Kun valituksen tekemisen määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Valituksen tekemisestä säädetään lisäksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003). Määräaikojen laskemisesta säädetään säädettyjen määräaikain laskemisesta annetussa laissa (150/1930).

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
- vaatimusten perustelut; sekä
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä tuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi tuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimuspäätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta; sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
- asiamiestä käytettäessä valtakirja, sen mukaan kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä säädetään.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeuteen, jonka osoite on

**Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI**

**faksi: 029 56 43314
sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi**

Valituskirjelmä voidaan toimittaa valitusviranomaiselle myös postitse.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>

Kun valituskirjelmä toimitetaan hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta, liitteet voi toimittaa skannattuna asiointipalvelussa tai kirjeitse. Kirjeitse toimitettaessa mainitse asiasta asiointipalvelun Viesti-kentässä.

Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa voidaan periä oikeudenkäyntimaksu.

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksu 2120 euroa.

Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015, <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajan-tasa/2015/20151455?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=tuomiois-tuinmaksulaki#P5>) on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Gasgrid Finland esittää seuraavia muutoksia Kaasumarkkinan sääntökäsikirjaan:

- Luku 4, 1. Kappale:
 - Shippern ska nominera eller renominera de gasmängder som ska levereras till den systemansvariga överföringsnätinnehavaren på gasleveransdygnet vid Imatras nationella gränspunkt, vid Balticconnectors sammanlänkningspunkt ~~och~~ vid inmatningspunkten för LNG i Fredrikshamn ~~och vid inmatningspunkten för LNG i Ingå. Vid den nationella gränspunkten i Imatra, Balticconnectors sammanlänkningspunkt och inmatningspunkten för LNG i Fredrikshamn kan shippern göra nomineringar och renomineringar, medan shippern vid inmatningspunkten för LNG i Ingå endast kan göra nomineringar.~~
 - Shipperin on nominoitava tai renominoitava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle kaasutoimituspäivänä toimitettavat kaasumäärät Imatran valtakunnallisessa rajapisteessä, Balticconnectorin yhteenliitännäispisteessä ja Hamina LNG:n syöttöpisteessä. ~~ja Inkoo LNG:n syöttöpisteessä. Imatran valtakunnallisessa rajapisteessä, Balticconnectorin yhteenliitännäispisteessä ja Hamina LNG:n syöttöpisteessä shipper voi tehdä nominaatioita ja renominaatioita.~~
- Luku 4, 2. Kappale:
 - Vid inmatningspunkten för LNG i Ingå utför terminalanvändaren unilaterala nomineringar eller renomineringar för shippers räkning. För detta ändamål ska shippern ge terminalanvändaren tillstånd att göra unilaterala nomineringar eller renomineringar för shippers räkning i enlighet med terminalens regler. En fullmakt som undertecknats av shippern ska lämnas in av terminalanvändaren till operatören av LNG-terminalen i Ingå minst två vardagar innan fullmakten träder i kraft. ~~Det är inte möjligt att göra renomineringar vid LNG inmatningspunkten i Ingå.~~
 - Inkoo LNG:n syöttöpisteessä terminaalin käyttäjä tekee yksipuolisia nominaatioita tai renominaatioita shipperin puolesta. Tätä varten shipperin on annettava terminaalin käyttäjälle valtuutus tehdä yksipuolisia nominaatioita tai renominaatioita tämän puolesta terminaalissäntöjen mukaisesti. Shipperin allekirjoittama valtuutus on toimitettava terminaalin käyttäjän toimesta Inkoo LNG-terminaalin operaattorille vähintään kaksi arkipäivää ennen kuin valtuutus on voimassa. ~~Renominaatioiden tekeminen Inkoo LNG:n syöttöpisteessä ei ole mahdollista.~~
- Luku 4.1, 1. Kappale
 - Shippers ska sända nomineringarna till den systemansvariga överföringsnätinnehavaren tidigast på gasleveransdygnet D-400 och senast på gasleveransdygnet D-1 kl. 13.00 UTC (vintertid) eller kl. 12.00 UTC (sommartid). En sänd nominering kan korrigeras till utgången av den nämnda tidsfristen. Även om en shipper inte sänder nomineringarna inom den nämnda tidsfristen, har en shipper möjlighet, ~~med undantag för inmatningspunkten för LNG i Ingå~~ att göra renomineringar efter den nämnda tidsfristen, såsom anges i punkt 4.2. Om nomineringar eller renomineringar inte utförs ~~vid Imatras nationella gränspunkt, Balticconnectors sammanlänkningspunkt eller vid inmatningspunkten för LNG i Fredrikshamn,~~ har shippern inte rätt att få gasen överförd.

- Shippereiden on lähetettävä nominaatiot järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle aikaisintaan kaasutoimituspäivänä D-400 ja viimeistään kaasutoimituspäivänä D-1 klo 13.00 UTC (talviaikaan) tai klo 12.00 UTC (kesäaikaan) mennessä. Lähetettyä nominaatiota voi korjata em. määräajan päättymiseen saakka. Vaikka shipper ei lähettäisi nominaatioita em. määräaikaan mennessä, shipperillä on mahdollisuus Inkoo LNG:n syöttöpistettä lukuun ottamatta tehdä renominaatioita em. määräajan jälkeen, kuten kohdassa 4.2 on esitetty. Jos nominointia tai renominointia ei tehdä Imatran valtakunnallisessa rajapisteessä, Balticconnectorin yhteenliitännäispisteessä tai Hamina LNG:n syöttöpisteessä, shipperillä ei ole oikeutta saada kaasua siirretyksi.

- Luku 4.2, lisäys luvun loppuun

Användaren av LNG-terminalen i Ingå, som shippern har befullmäktigat, ger för shippers räkning de unilaterala renomineringarna. Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren ska underrätta shippern senast på gasleveransdagen D kl. 15.00 UTC (vintertid) och kl. 14.00 UTC (sommartid) om nomineringarna för gasleveransdygn D har godkänts eller huruvida en eller flera renomineringar genom avstämning har ställts att motsvara de krav som innehavaren av behandlingsanläggningen för kondenserad naturgas fastställt för shippers motpart.

Shipperin valtuuttama Inkoo LNG:n terminaalin käyttäjä antaa shipperin puolesta yksipuoleiset renominaatiot terminaalisääntöjen mukaisesti. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ilmoittaa kahden täyden tunnin kuluessa renominaatiokierroksen päättymisestä onko renominaatiot hyväksytyt sellaisenaan vai onko yhtä tai useampaa renominaatioista täsmäytyksen myötä asetettu vastaamaan nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen haltijan shipperin vastapuolelle määrittämiä vaatimuksia.